

Vyhodnocení realizačního projektu programu péče pro vydru říční v ČR pro rok 2018

V následujícím přehledu jsou uvedeny aktivity, které proběhly v rámci realizace PP v roce 2018. U jednotlivých opatření je kurzivou uveden plán činností, který byl navržen v realizačním projektu (RP) a v návaznosti je uvedena realizace činností v roce 2018.

3.1 Péče o biotop

3.1.1 Minimalizace negativních vlivů dopravy

V roce 2018 budou dále propagovány postupy dle dříve vydané a nedávno aktualizované metodiky „Vydra a doprava“ a dle situace budou pokračovat jednání se správci komunikací ohledně možných úprav kritických míst, která začala v rámci již ukončeného projektu MGSII-42. Dále budou průběžně aktualizovány údaje o kritických místech na komunikacích v závislosti na nově získaných datech o vydřích úmrtích (viz opatření 3.3.4), a to především prostřednictvím mapové aplikace vytvořené společností ALKA Wildlife, o.p.s. a fungující na stránkách www.vydrynasilnici.cz.

Realizace tohoto opatření probíhala dle plánu. Aktualizovaná metodika byla distribuována dalším zájemcům a je i nadále dostupná i na webu společnosti ALKA Wildlife a webu záchranných programů AOPK ČR. Údaje o rizikových a kritických místech pro vydru byly průběžně aktualizovány na stránkách www.vydrynasilnici.cz, mj. i na základě dat získaných sběrem uhynulých jedinců (viz opatření 3.3.4). Tyto údaje byly přeneseny také do Mapového serveru AOPK ČR. Společnost ALKA Wildlife poskytla několik konzultací k individuálním případům rekonstrukcí silnic.

3.2 Péče o druh

3.2.1 Odchov nalezených mláďat, rehabilitace zraněných jedinců a jejich zpětný návrat do přírody

Toto opatření bude i v roce 2018 zajištěno záchrannými stanicemi, které disponují vhodnými podmínkami pro péči o vydry vhodné ke zpětnému vypuštění.

V roce 2018 bylo dle údajů z Národní sítě záchranných stanic devatenácti záchrannými stanicemi přijato či ošetřeno celkem 46 jedinců vydry říční. Z tohoto počtu 34 zvířat uhynulo nebo se jednalo o nálezy již uhynulých jedinců, v 1 případě byla vydra po ošetření a několika dnech péče vypuštěna zpět do přírody, v 1 případě cca po dvou týdnech péče ze stanice unikla a 10 jedinců zůstává nadále v péči stanic. Násilná smrt byla prokázána u čtyř z těchto 46 vyder (vše otravy), další případy pak byly zaznamenány v rámci sběru uhynulých vyder společností ALKA Wildlife: jednalo se o 2 jedince ulovené pomocí psa (během února a března u tachova) a o celkem 7 vyder otrávených karbofuranem nalezených v lednu v Deštné u Jindřichova Hradce. V souvislosti s těmito případy byla podána trestní oznámení.

3.3 Monitoring

3.3.2 Odhad početnosti ve vybraných oblastech

V závislosti na počasí budou v zimních měsících 2018 provedena dle metodiky stanovené v příloze 3 PP stopování na čerstvém sněhu ve čtvercích 10 x 10 km ve vybraných oblastech ČR.

Vzhledem k nepříznivým klimatickým podmínkám nebylo v zimním období roku 2018 provedeno žádné stopování.

3.3.3 Monitoring EVL vyhlášených pro vydru

V roce 2018 budou monitorovány EVL Krvavý a Kačležský rybník, Lužnice a Nežárka, Stropnice, Nadějská soustava, Velký a Malý Tisý, Horní Malše, Třeboňsko – střed upravenou metodou obsazenosti (viz příloha Vyhodnocení RP za rok 2012) a EVL Orlice a Labe, Chrudimka a Moravice metodou návštěvnosti.

Monitoring výše uvedených EVL proběhl dle plánu, navíc byl proveden i monitoring dalších 4 EVL (Vlašimská Blanice, Moravská Dyje, Trnava, Mušovský luh) metodou návštěvnosti. Jedná se o EVL, které měly být dle původního plánu monitorovány už v roce 2017, ale kvůli opožděnému začátku projektu byla realizace přesunuta. Financování monitoringu bylo zajištěno z prostředků OPŽP.

Monitoring proběhl v období od 4. 9. do 9. 12. 2018. Výsledky monitoringu metodou obsazenosti jsou shrnuty v Tabulce 1. Přítomnost vydry byla potvrzena ve všech sledovaných EVL, procento pozitivních bodů v rámci jedné sady kontrol se pohybovalo od 56 % do 100 %. Monitoring metodou návštěvnosti (tj. celkem 11 kontrol v odstupu cca 1 týdne) proběhl celkem v sedmi EVL, výsledky jsou shrnuty v Tabulce 2. Návštěvnost pro jednotlivé EVL se pohybovala od 0 (žádná návštěva vydrou ve sledovaném období) do 0,31 (návštěva vydrou dvakrát za týden).

Tabulka 1: Souhrn výsledků monitoringu EVL metodou obsazenosti.

EVL	Kontrola	Datum	Počet pozitivních bodů	Počet negativních bodů	% pozitivních bodů	% negativních bodů
Horní Malše	1. kontrola	06.11.2018	4	2	67	33
	2. kontrola	09.12.2018	6	0	100	0
Krvavý a Kačležský rybník	1. kontrola	07.11.2018	3	0	100	0
	2. kontrola	09.12.2018	3	0	100	0
Lužnice a Nežárka	1. kontrola	08.11.2018	9	7	56	44
	2. kontrola	09.12.2018	15	1	94	6
Nadějská soustava	1. kontrola	08.11.2018	5	0	100	0
	2. kontrola	09.12.2018	4	1	80	20
Stropnice	1. kontrola	06.11.2018	4	0	100	0
	2. kontrola	09.12.2018	4	0	100	0
Třeboňsko - střed	1. kontrola	06.11.2018	11	6	65	35
	2. kontrola	09.12.2018	14	3	82	18
Velký a Malý Tisý	1. kontrola	08.11.2018	4	0	100	0
	2. kontrola	09.12.2018	3	1	75	25

Tabulka 2: Souhrn výsledků monitoringu EVL metodou návštěvnosti.

EVL	Počet sledovaných bodů	Výsledná návštěvnost (rozmezí)
Chrudimka	7	0 – 0,27
Orlice a Labe	16	0 – 0,22
Moravská Dyje	5	0,05 – 0,3
Moravice	6	0,11 – 0,31
Trnava	6	0,08 – 0,31
Vlašimská Blanice	11	0 – 0,31
Mušovský luh	4	0,05 – 0,11

3.3.4 Sběr uhynulých zvířat a jejich analýzy

V roce 2018 bude pokračovat sběr uhynulých vyder z celé ČR, který byl započat v rámci projektu VaV probíhajícího v letech 2008–2010. Toto opatření (resp. sběr kadáverů) bude zajišťovat společnost ALKA Wildlife, o.p.s. ve spolupráci s AOPK ČR, analýzy sebraných kadáverů budou realizovány následně dle potřeby a dle dostupných finančních prostředků.

Realizace tohoto opatření probíhala dle plánu, finančně byla zajištěna z prostředků POPFK. Celkem byly v průběhu roku 2018 zjištěny údaje o 71 uhynulých jedincích vydry říční, z toho údaje o 61 jedincích pocházejí přímo z roku 2018 a v 10 případech se jedná o starší záznamy. Většinu případů tvořila zvířata sražená na komunikacích, zaznamenány však byly i dva případy úhynu následkem špatného zdravotního stavu a tři případy násilného úmrtí (dva případy nelegálního zabíjení pomocí psa a jeden případ otravy, celkem v těchto třech případech uhynulo 9 jedinců vydry). Další 4 otrávení jedinci byli zaznamenáni záchrannými stanicemi (viz opatření 3.2.1). V souvislosti s těmito záznamy byla podána trestní oznámení. Data týkající se kolizí na komunikacích byla použita k aktualizaci databáze rizikových a kritických míst (viz opatření 3.1.1).

3.4 Výzkum (opatření 3.4.1 – 3.4.5)

Do tohoto opatření spadají pouze některé aktivity projektu Lutra lutra, např. genetická studie a hodnocení potenciálu prostředí v oblasti Krušných hor (viz níže kapitola Jiné).

Popis aktivit v rámci projektu, které jsou z větší části výzkumné, je uveden níže v sekci „Jiné“.

3.5 Výchova a osvěta (opatření 3.5.1 – 3.5.5)

Výchovu a osvětu týkající se vydry říční a její ochrany budou v roce 2018 stejně jako v minulosti zajišťovat různé subjekty, např.: ČNF pro vydru (přednášky, semináře, výukové programy, konzultace s rybáři při místních šetřeních, internetové stránky a online poradenství, vědecké a populární články, tištěné materiály), stanice Pavlov, o.p.s. a další veřejnosti přístupné záchranné stanice chovající vydru říční (prohlídky pro veřejnost, osvětové materiály, výukové programy), dále pak i AOPK ČR (tištěné materiály, internetové stránky) a společnost ALKA Wildlife, o.p.s. (internetové stránky, odborné konzultace, vědecké a populární články, naučná stezka).

Kromě těchto pravidelných osvětových aktivit bychom v roce 2018 rádi uskutečnili sociologický průzkum za účelem vyhodnocení dosavadní účinnosti osvětového působení a ke zjištění aktuální situace ohledně vnímání vydry a jí způsobovaných škod některými vybranými cílovými skupinami. Výsledky by byly následně použity v rámci celkového vyhodnocení desetileté realizace programu péče.

Osvětové aktivity probíhaly v roce 2018 dle plánu a dle možností jednotlivých organizací. V souvislosti s projektem Lutra lutra proběhla v dubnu v Drážďanech odborná zahajovací konference (viz níže).

Sociologický průzkum nebyl zpracován z důvodu pochybností vedení AOPK ČR o jeho přínosnosti.

JINÉ:

S ohledem na blížící se konec období platnosti programu péče bude v roce 2018 zpracováno celkové vyhodnocení jeho dosavadní realizace a související návrh dalšího postupu.

První verze celkového vyhodnocení byla zpracována, finalizace textu bude dokončena v první polovině roku 2019.

Projekt Lutra lutra

Projekt s tímto názvem byl na podzim 2017 schválen a začala jeho realizace. Byl podpořen z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci Programu na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2014-2020. Je zaměřen na vydrži populaci v Krušných horách a přilehlých oblastech Saska a spolupracují na něm tyto partneři: AG Naturschutzinstitut Region Dresden, e. V., ALKA Wildlife, o.p.s. a Muzeum města Ústí nad Labem. Předpokládaná doba trvání projektu je do září 2020. Jeho hlavní aktivity zahrnují: detailní monitoring vyder v cílovém území, hodnocení potenciálu zdejšího prostředí, genetickou studii, identifikaci migračních koridorů a analýzu rizikových míst pro vydry, různé osvětové aktivity a celkový návrh opatření pro ochranu vydry v řešené oblasti.

V rámci projektu probíhalo další zpracovávání dat o rizikových místech ve sledované oblasti již sesbíraných v roce 2017. V jarním, letním a zimním období byl dvakrát za sezónu sbírán trus pro analýzu potravy ve vytipovaných lokalitách, aby mohly být zhodnoceny biotopy z hlediska potravní nabídky. Připravena a realizována byla společná odborná zahajovací konference dne 11. 4. 2018 v Drážďanech, kde bylo předneseno 7 odborných přednášek o vydře v oblasti, a to jak na německé tak i na české straně. V průběhu letních měsíců bylo realizováno mapování kvality prostředí pro jednotlivé vybrané toky.

Celkové zhodnocení PP

V roce 2018 byla realizována především opatření zaměřená na monitoring, eliminaci negativních vlivů dopravy, a dále osvětová a výzkumná opatření. Dle předběžných výsledků celkového vyhodnocení realizace PP za 10 let jeho trvání sice byl splněn základní dlouhodobý cíl, nicméně nebyla odstraněna největší rizika pro naši vydrži populaci. Pokračující monitoring a další aktivity směřující zejména ke zmírnění konfliktu se zájmy rybářství či zlepšení stavu celých ekosystémů obývaných vydrou, stejně jako praktická opatření pro zmírnění negativního vlivu dopravy jsou proto i nadále velmi žádoucí.